

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 22. juli 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 22. jula 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO PEDESET TREĆEM I PEDESET ČETVRTOM ZAHTJEVU
OPTUŽENOG U VEZI S KRŠENJEM OBAVEZE OBJELODANJIVANJA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Pedeset trećem zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije (juni 2011. godine), koji je optuženi podnio 1. jula 2011. godine (dalje u tekstu: Pedeset treći zahtjev), i po Pedeset četvrtom zahtjevu da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije(KDZ240), koji je 4. jula 2011. godine optuženi podnio na javnom osnovu, s povjerljivim dodacima (dalje u tekstu: Pedeset četvrti zahtjev), i ovim donosi odluku po njima.

I. Argumentacija

A. Pedeset treći zahtjev

1. Optuženi u Pedeset trećem zahtjevu tvrdi da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) kada mu je u junu 2011. godine objelodanilo transkript razgovora obavljenog s generalom Svetozarom Guzinom, nekadašnjim komandantom bataljona Ilidžanske brigade (dalje u tekstu: razgovor s Guzinom), koji je u posjedu tužilaštva već sedam i po godina.¹ Optuženi primjećuje da je razgovor s Guzinom samo jedan od 99 dokumenata objelodanjenih na osnovu pravila 68 u junu 2011. godine i da on nije bio u mogućnosti da pregleda sav taj materijal dok je suđenje bilo u toku.²

2. Optuženi tvrdi da je general Guzina naveo da je Teološki fakultet “služio samo kao osmatračnica, a oružje je korišteno samo kada su [srpske snage] bile izložene napadu muslimanskih snaga” i da “niko nikad nije izdao naređenje da se puca na civile”.³ Optuženi napominje da je vjerovatno da će ekskulpatorni karakter razgovora s Guzinom biti nesporan, s obzirom na navode tužilaštva da su snajperisti SRK bili raspoređeni na

¹ Pedeset treći zahtjev, par. 1-2.

² Pedeset treći zahtjev, par. 3.

³ Pedeset treći zahtjev, par. 7.

lokacijama, uključujući Teološki fakultet i Zavod za slijepe, koji su bili u zoni odgovornosti generala Guzine.⁴

3. Optuženi navodi da mu je kasnim objelodanjivanjem nanesena šteta jer je Richard Philips, koji je svjedočio u ovom postupku, bio prisutan tokom razgovora, pa je mogao biti unakrsno ispitan u vezi s razgovorom s Guzinom kako bi se od njega dobile ekskulpatorne informacije.⁵ On takođe navodi da je razgovor s Guzinom mogao da se iskoristi tokom unakrsnog ispitivanja generala Adrianusa van Baala koji je u svojoj objedinjenoj izjavi uputio na dnevni izvještaj o situaciji UNMO-a /vojnih posmatrača UN/, u kojem se spominje da je komandant 1. bataljona Iliđanske brigade priznao da je VRS odgovoran za otvaranje vatre iz snajpera iz Zavoda za slijepe, dok je, prema riječima optuženog, general Guzina negirao da je to priznao.⁶

4. Optuženi traži da Vijeće hitno donese zaključak da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika jer razgovor s Guzinom nije objelodanilo čim je to bilo moguće, kao i da se tužilaštvu izrekne sankcija zbog stalnog kršenja naloga Vijeća.⁷ Optuženi ponavlja da, s obzirom na to da je tužilaštvo nedavno ponovo prekršilo pravilo 68, Vijeće treba da razmotri mogućnost održavanja pretresa u vezi s pitanjem zašto tužilaštvo nije bilo u mogućnosti da ispuni svoju obavezu i obezbijedi da sav materijal na osnovu pravila 68 bude objelodanjen.⁸ On takođe ponavlja da Vijeće treba da razmotri “da li kumulativni efekat tih kršenja obaveze objelodanjivanja pokazuje da tužilaštvo nije u stanju da vodi predmet ovolikog opsega, te da je primjerena mjera da se smanji opseg predmeta”.⁹

5. Pored toga, optuženi tvrdi da to što razgovor s Guzinom nije ranije objelodanjen predstavlja kršenje pravila 66(B), s obzirom na zahtjev koji je on podnio 9. maja 2011. godine u kojem traži da mu se dostave sve informacije, uključujući snimke, izjave, dopisi i izvještaji o svim razgovorima obavljenim s pripadnicima SRK-a.¹⁰ On napominje da razgovor s Guzinom nije objelodanjen s drugim materijalom koji mu je dostavljen po

⁴ Pedeset treći zahtjev, par. 7-8.

⁵ Pedeset treći zahtjev, par. 9.

⁶ Pedeset treći zahtjev, par. 10.

⁷ Pedeset treći zahtjev, par. 12–13.

⁸ Pedeset treći zahtjev, par. 13.

⁹ Pedeset treći zahtjev, par. 13.

¹⁰ Pedeset treći zahtjev, par. 4.

njegovom zahtjevu na osnovu pravila 66(B), iako je general Guzina bio komandant bataljona SRK-a.¹¹

6. Dana 12. jula 2011. godine tužilaštvo je dostavilo Odgovor tužilaštva na Pedeset treći zahtjev da se konstatuje kršenje obaveze objelodanjivanja i da se izreknu sankcije (juni 2011. godine) (dalje u tekstu: Odgovor na Pedeset treći zahtjev). Tužilaštvo priznaje da razgovor s Guzinom sadrži potencijalno oslobađajući materijal i da ga je optuženom trebalo objelodaniti ranije, ali da mu ne treba odobriti tražene mjere jer nije pokazao da mu je nanesena bilo kakva šteta.¹² Tužilaštvo tvrdi da razgovor s Guzinom nije identifikovan prilikom pretrage “materijala koji se odnosi na osumnjičene i optužene” budući da u zbirku dokaza tužilaštva nije uvršten kao “razgovor s osumnjičenim”.¹³ Ono napominje da je 8. juna 2011. godine navelo da “mali broj razgovora koji sadrže potencijalno oslobađajući materijal” možda nije identifikovan prilikom pretraga na osnovu pravila 68 i da su zbog toga sistematski pregledani audio i video-snimci obavljenih razgovora, što je rezultiralo pronalaženjem i objelodanjivanjem razgovora s Guzinom..¹⁴ Tužilaštvo takođe preuzima obavezu da u predstojećem izvještaju o objelodanjivanju “dostavi dalje pojedinosti o mjerama koje je preduzelo kako bi obezbijedilo poštovanje svoje obaveze objelodanjivanja”.¹⁵

7. Tužilaštvo tvrdi da optuženi nije objasnio kako bi se njegova odbrana ili pristup unakrsnom ispitivanju razlikovali da je ranije imao u posjedu razgovor s Guzinom.¹⁶ Odgovarajući na tvrdnju optuženog da je ekskulpatorne informacije mogao da pribavi tokom unakrsnog ispitivanja Phillipsa, tužilaštvo navodi da je primjereni put “da se izjava pribavi van sudnice putem pravila 92*bis* ili 92*quater* ili pozivanjem svjedoka da svjedoči *viva voce* u njegovom izvođenju dokaza odbrane” i da su te mogućnosti optuženom i

¹¹ Pedeset treći zahtjev, par. 5-6. Vijeće napominje da optuženi ne traži mjere za navodno kršenje pravila 66(B).

¹² Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 1-2, 5.

¹³ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 2.

¹⁴ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 3, upućuje se na Odgovor tužilaštva na Karadžićev četrdeset deveti zahtjev u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja i sankcijama (maj 2011.) i Pedeseti zahtjev u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja i zahtjev za sedmo odgađanje postupka, s dodacima od A do E, 8. juni 2011. godine, par. 34-36.

¹⁵ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 4.

¹⁶ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 6.

dalje na raspolaganju.¹⁷ Pored toga, Tužilaštvo napominje da potencijalno ekskulpatorni aspekti razgovora s Guzinom izlaze iz okvira Phillipsovog svjedočenja, koje je bilo ograničeno na organizaciju SRK-a.¹⁸ Ono takođe osporava tvrdnju optuženog da je razgovor s Guzinom u suprotnosti s informacijama sadržanim u izjavi generala Van Baala uz obrazloženje da je Guzina samo rekao da ne može da se sjeti izvjesnih događaja, ali da “ne poriče da je u julu 1994. godine priznao da je VRS otvarao snajpersku vatru iz Zavoda za slijepe ili da je obećao da neće više biti otvaranja snajperske vatre s te lokacije”.¹⁹

B. Pedeset četvrti zahtjev

8. Optuženi traži da se konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika jer nije objelodanilo tri oslobađajuća dokumenta koja se odnose na svjedočenje svjedoka KDZ240 (dalje u tekstu: materijal u vezi sa svjedokom KDZ240).²⁰ On primjećuje da su ti dokumenti objelodanjeni samo tri dana prije planiranog svjedočenja svjedoka KDZ240, a da je tužilaštvo “dosta vremena” u posjedu materijala u vezi sa svjedokom KDZ240.²¹ Dana 4. jula 2011. godine pravni savjetnik optuženog zamolio je da Vijeće zatraži od tužilaštva da objasni kako je došlo do toga da se previdi materijal u vezi sa svjedokom KDZ240 prilikom pretraga na osnovu pravila 68 i da se unakrsno ispitivanje svjedoka KDZ240 odgodi za poslije ljetnjeg sudskog raspusta kako bi se njemu i njegovom timu omogućilo da pregledaju novoobjelodanjeni materijal.²² Od Vijeća je takođe zatraženo da “preduzme oštrije korake kako bi zaštitilo njegovo pravo na pravično suđenje, kao što je imenovanje specijalnog nadzornika za objelodanjivanje, kao i smanjenje opsega ovog predmeta koji očigledno izmiče kontroli”.²³

9. Dana 4. jula 2011. godine, Vijeće je na zatvorenoj sjednici, nakon što je saslušalo usmenu argumentaciju strana u postupku, odbilo molbu iz Pedeset četvrtog zahtjeva za

¹⁷ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 6.

¹⁸ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 6.

¹⁹ Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 7.

²⁰ Pedeset četvrti zahtjev, par. 1, 4.

²¹ Pedeset četvrti zahtjev, par. 2.

²² Pedeset četvrti zahtjev, par. 5-6; pretres, T. 15943, 15955-15956 (zatvorena sjednica) (4. juli 2010. godine).

²³ Pedeset četvrti zahtjev, par. 7.

odgađanje unakrsnog ispitivanja svjedoka KDZ240.²⁴ Vijeće je bilo mišljenja da, nakon što je razmotrilo dužinu i suštinu materijala u vezi sa svjedokom KDZ240, odgađanje unakrsnog ispitivanja nije neophodno s obzirom na to da bi optuženi imao dovoljno vremena da pregleda novoobjelodanjeni materijal.²⁵ Od tužilaštva je takođe zatraženo da u svom izvještaju, koji treba da bude podnesen do 1. avgusta 2011. godine, navede zašto materijal u vezi sa svjedokom KDZ240 nije ranije pronađen i objelodanjen.²⁶ U ovoj Odluci će se stoga razmatrati samo preostale molbe iz Pedeset četvrtog zahtjeva.

II. Mjerodavno pravo

10. Pravilo 68 Pravilnika tužilaštvu nameće trajnu obavezu da “odbrani objelodan[i] sve materijale koji po njegovim stvarnim saznanjima mogu upućivati na nevinost, odnosno ublažiti krivicu optuženog ili uticati na vjerodostojnost dokaza optužbe”.²⁷ Kako bi se ustanovilo da je tužilaštvo prekršilo tu obavezu, optuženi mora “iznijeti *prima facie* dokaz[e] o mogućem ekskulpatornom ili ublažujućem karakteru” dotičnog materijala.²⁸

11. Vijeće ponavlja da tužilaštvo, bez obzira na svoju internu praksu, ima jasnu obavezu da potencijalno oslobađajući materijali objelodani “što je prije moguće”, kao i da se “[t]rajnost [te] obaveze odnosi [...] samo na činjenicu da nakon dostave novog materijala tužilaštvu, ono mora ocijeniti da li je materijal potencijalno oslobađajući i shodno tome ga objelodaniti”.²⁹

12. Pravilo 68bis predviđa da pretresno vijeće može odlučiti, *proprio motu* ili na zahtjev jedne od strana, koje će sankcije izreći strani koja nije ispunila svoje obaveze objelodanjivanja po Pravilniku. Prilikom razmatranja (eventualnog) primjerenog pravnog

²⁴ Pretres, T. 15976 (zatvorena sjednica) (4. juli 2010. godine).

²⁵ Pretres, T. 15976 (zatvorena sjednica) (4. juli 2010. godine).

²⁶ Pretres, T. 15976 (zatvorena sjednica) (4. juli 2010. godine).

²⁷ Odluka po Zahtjevu optuženog da se odrede rokovi za objelodanjivanje, 1. oktobar 2009. godine, par. 19, gdje se poziva na *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Drugostepena presuda, 29. juli 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 267.

²⁸ *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. godine (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 179.

²⁹ Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke Pretresnog vijeća od 11. novembra 2010., 10. decembar 2011. godine, par. 11.

sredstva, Vijeće mora ispitati da li je optuženom relevantnim kršenjem nanijeta ikakva šteta.³⁰

III. Diskusija

13. Tužilaštvo priznaje da u razgovoru s Guzinom koji se pominju u Pedeset trećem zahtjevu ima potencijalno oslobađajućeg materijala i da ga je trebalo ranije objelodaniti optuženom. Uzimajući u obzir taj argument i pošto je i samo pregledalo relevantne dijelove razgovora s Guzinom, Vijeće zaključuje da u njima ima potencijalno oslobađajućeg materijala i da je tužilaštvo prekršilo obavezu koju ima na osnovu pravila 68 jer taj dokument nije objelodanilo čim je to bilo moguće. Dokument je optuženom objelodanjen tek 15. juna 2011. godine i nema naznaka za to da ga je tužilaštvo dobilo kratko prije toga. Vijeće napominje da tužilaštvo treba da mu 1. avgusta 2011. godine dostavi izvještaj u kojem će konkretno objasniti zašto “razgovori”, kao kategorija dokumenata, nisu detaljno pregledani, kao i to da je tužilaštvo u svom Odgovoru na Pedeset treći zahtjev preuzelo obavezu da izvijesti o preduzetim mjerama kako bi obezbijedilo poštovanje svojih obaveza objelodanjivanja.³¹

14. Nakon što je pregledalo materijal u vezi sa svjedokom KDZ240, Vijeće konstatuje da je on potencijalno ekskulpatoran jer se u dokumentima koje obuhvata upućuje na uvjeravanja koja je optuženi davao u vezi s omogućavanjem prolaska konvoja humanitarne pomoći za Srebrenicu, Goražde, Sarajevo i Tuzlu, i u vezi s evakuacijom ranjenika i bolesnika iz Srebrenice. Tužilaštvo je stoga prekršilo obavezu da materijal u vezi sa svjedokom KDZ240 objelodani čim je to bilo moguće s obzirom na to da su ti dokumenti objelodanjeni tek 1. jula 2011. godine, a nema naznaka za to da ga je tužilaštvo dobilo kratko prije toga.

15. Iako je tužilaštvo kasnim objelodanjivanjem razgovora s Guzinom i materijala u vezi sa svjedokom KDZ240 prekršilo obavezu objelodanjivanja koju ima na osnovu pravila 68, Vijeće je zaključilo da optuženom zbog tog kršenja nije nanijeta šteta.

³⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 179; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 268.

³¹ Odluka po Četrdeset devetom i Pedesetom zahtjevu optuženog u vezi s kršenjem obaveze objelodanjivanja, 30. juni 2011. godine, par. 54(v); Odgovor na Pedeset treći zahtjev, par. 4.

Prilikom donošenja tog zaključka, Vijeće je pregledalo razgovor s Guzinom i materijal u vezi sa svjedokom KDZ240 i konstatovalo da njihov sadržaj nije toliko bitan niti njihov obim tako velik da bi se njihovo zakašnjelo objelodanjivanje nepovoljno odrazilo na opšte pripreme optuženog za suđenje ili na njegov pristup unakrsnom ispitivanju svjedoka. Nakon što je pregledalo relevantne dijelove razgovora s Guzinom, Vijeće ne prihvata tvrdnju optuženog da je njegova sadržina u suprotnosti s paragrafom 51 objedinjene izjave generala Van Baala, te stoga zaključuje da nije nanijeta šteta njegovoj mogućnosti da unakrsno ispita tog svjedoka. Prilikom donošenja tog zaključka, Vijeće je primjetilo da izjava Guzine da se ne sjeća izvjesnih događaja ne mora obavezno da znači da on negira događaje na koje se upućuje u objedinjenoj izjavi generala Van Baala. Vijeće ima na umu i da optuženi zadržava mogućnost da razgovor s Guzinom i njegovu potencijalno ekskulpatornu sadržinu predoči tokom izvođenja dokaza odbrane.

16. S obzirom na to da nije pokazano da je optuženom nanijeta šteta i imajući na umu činjenicu da tužilaštvo treba 1. avgusta 2011. godine da dostavi detaljan izvještaj o svojoj praksi objelodanjivanja, Vijeće konstatuje da tražene mjere – održavanje usmenog pretresa, imenovanje specijalnog nadzornika za objelodanjivanje i izdavanje naloga da se smanji opseg predmeta – nisu opravdana.

IV. Dispozitiv

17. Iz navedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54, 68 i 68bis Pravilnika, ovim

- a) većinom glasova, uz suprotno mišljenje sudije Kwona,³² djelimično **ODOBRAVA** Pedeset treći zahtjev i Pedeset četvrti zahtjev i konstatuje da je tužilaštvo prekršilo pravilo 68 Pravilnika time što je sa zakašnjem objelodanilo razgovor s Guzinom i materijal u vezi sa svjedokom KDZ240; i

³² Sudija Kwon upućuje na svoje Djelimično suprotno mišljenje, koje je iznio u Odluci po zahtjevima optuženog broj 37–42 u vezi s kršenjem odredbi pravila o objelodanjivanju i djelimično suprotno mišljenje sudije Kwona, 29. mart 2011. godine. Iako se sudija Kwon slaže s većinom sudija Vijeća da je prekršeno pravilo 68 Pravilnika, on smatra da, budući da optuženom nije nanijeta šteta, njegove zahtjeve treba odbiti u cjelini.

- b) **ODBIJA** Pedeset treći zahtjev i Pedeset četvrti zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 22. jula 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]